

сквери міста взагалі є сильно занедбаними через відсутність фінансування. Їх малі архітектурні форми знаходяться або в зруйнованому стані, який намагаються трохи покращити працівники парків, ремонтуючи їх, або є просто відсутніми на своїх первісних місцях.

Увесь асортимент малих архітектурних форм і специфічне призначення кожної з них мають бути художньо узгодженими за видом, матеріалом та технікою виконання, з головною ідеєю та призначенням парку, саду, скверу, особливостями його просторового вирішення та флорою. Крім цього, бажано, щоб малі архітектурні форми були узгоджені між собою за стилем, тектонічною будовою та масштабом.

Література

1. Приходько П.И. Ландшафтная композиция малого сада. – К. : Изд-во "Будівельник". – 1976. – 83 с. – С. 57-66.
2. Косаревский И.А. Композиция городского парка // Научно-исследовательский институт теории, истории и перспективных проблем советской архитектуры в г. Киеве. – К. : Изд-во "Будівельник". – 1977. – 139 с. – С. 37-60, 111-138.
3. Саймондс Дж. Ландшафт и архитектура. – М. : Изд-во лит-ры по строительству, 1965. – 183 с.
4. Брукс Джон. Краткая энциклопедия садового дизайна // Dorling Kindersley. – Лондон, Нью-Йорк, Сидней, Москва. – 2008. – 223 с.
5. Тимофінко В.І. Архітектура і монументальне мистецтво. Терміни і поняття // Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва. – К. : ГоловКиївАрхітектура. – 2002. – 450 с.

УДК 712.253

Асист. Р.Б. Дудин – НЛТУ України, м. Львів

КОНСЕРВАТОРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ В ІСТОРИЧНИХ ПАРКАХ

Розглянуто сучасний стан насаджень старовинних парків м. Львова та запропоновано заходи щодо їх консервації з метою продовження терміну життєдіяльності, які дадуть змогу істотно продовжити тривалість життя деревинних насаджень, усунути джерела зараження патогенними мікроорганізмами та ентомошкідниками, створити сприятливі умови для відпочинку мешканців та гостей міста.

Ключові слова: парковий фітоценоз, санітарний стан, рекреація, інвентаризація, консервація, рослинність, рельєф.

Assist. R.B. Dudyn – NUFWT of Ukraine, L'viv

Conservatory works in historical parks

The modern state of L'viv age-old parks planting is examined and measures on their conservation are offered with the purpose of extending of their vital functions, what will enable substantially to continue life-span of the wood planting, remove the sources of infection pathogenic microorganisms and wreckers of entomologist, create favourable terms for rest of inhabitants and guests of city.

Keywords: park phytocoenosis, sanitary state, recreation, inventorying, canning, vegetation, relief.

Вступ. Сучасні паркові фітоценози, які сформувалися у старовинних парках м. Львова, впродовж тривалого часу перебувають під постійним рекреаційним пресом, пов'язаним із стабільним збільшенням кількості відвідувачів, їх некоректним поведінням, а також відсутністю необхідного догляду. Досить часто це призводить до негативних наслідків, які проявляються у погіршенні санітарного стану паркових насаджень [2, 3].

Постановка завдання. Упродовж 2006-2008 рр. працівники кафедри ландшафтної архітектури, садово-паркового будівництва та урбоекології Національного лісотехнічного університету виконували пошукові роботи у насадженнях старовинних парків м. Львова – "Високий Замок", "Залізна Вода", Личаківському, Стрийському. Інвентаризація насаджень, яка полягала у визначенні основних таксаційних показників окремих дерев (вік, висота, діаметр, проекція крони), передбачала також їхню санітарну оцінку, а саме виявлення уражень шкідниками та хворобами, механічні пошкодження тощо [5]. Результати обстеження виявилися такими.

Виклад основного матеріалу. Зважаючи на те, що дослідження здійснювали у старовинних парках м. Львова, велика кількість дерев досягли віку старіння, з чим пов'язана їх схильність до різноманітних уражень. Крім того, багато рослин знаходяться у несприятливих екологічних умовах, що ослаблює їх та робить менш стійкими до шкідників та хвороб.

Загалом у досліджених деревостанах ми виявили максимальне поширення таких уражень, як омела (*Viscum album* L.), наявність сухих гілок, механічних ушкоджень та морозобійних тріщин, дупла, ураження, спричинені діяльністю грибів та мікроорганізмів (серцевинна гниль, трутовики, ракові хвороби), оголене коріння, суховерхість [4]. У табл. 1 представлено загальний санітарний стан та переважаючі види уражень паркових деревостанів.

Табл. 1. Санітарний стан дерев та переважаючі види уражень паркових деревостанів

Види уражень	Назва парку			
	Стрийський парк	Личаківський парк	Парк "Залізна Вода"	Парк "Високий Замок"
Омела	94	104	84	381
Сухі гілки	208	86	234	952
Механічні пошкодження та морозобійні тріщини	48	51	150	207
Дупла	28	16	75	282
Грибкові ураження (серцевинна гниль, трутовики тощо)	15	23	115	112
Суховершинність	-	-	-	68
Оголене коріння	-	-	-	190
Сухостійні дерева	21	41	39	121
Аварійні дерева	19	12	12	19
Загальна кількість обстежених дерев	920	2667	3950	3351
Кількість абсолютно здорових дерев	565	1373	3628	1613
Кількість дерев, рекомендованих до рубання	44	152	268	140

Масовому поширенню різноманітних уражень сприяє також сильна заха́ращеність території залишками зрубаної чи вітровальної деревини, як це спостерігається у парку "Залізна Вода". Тут на стовбурах, які тривалий час лежать на землі, виявлено значну кількість трутовиків, спори яких розповсюджуються на здорові дерева.

Крім негативного санітарного стану деревної рослинності в обстежених парках, розташованих на вираженому рельєфі, відбуваються сильні ерозійні процеси. Так, у парку "Високий Замок" ми виявили багато дерев із оголеним корінням, що є наслідком вимивання ґрунтового шару дощовими та талими водами (рис. 1, 2). В окремих місцях відзначено змивання настилу, а також процеси утворення ярів.

Рис. 1. Оголення кореневої системи внаслідок змиву ґрунту

Рис. 2. Змив верхніх генетичних горизонтів ґрунтового покриву парку "Високий Замок"

З метою підтримання паркових насаджень у стані, придатному для подальшого рекреаційного використання мешканцями м. Львова, слід запроваджувати консерваційні заходи.

Насамперед, консервація повинна торкнутися тих ділянок, на яких відбуваються ерозійні процеси [1]. Для їх усунення необхідно створювати цілеспрямоване водовідведення, влаштовувати водоутримувальні споруди (наприклад, фашини), захищати ґрунт від розмивання за допомогою дернового покриву, а також ґрунтозакріплювальних посадок трав'яних та чагарникових рослин. Для цього добре підійдуть такі види, як плющ звичайний, дівочий виноград п'ятилистий, дерен відприсковий та криваво-червоний.

Для збереження деревної рослинності у задовільному стані рекомендуємо такі заходи:

- вирізування сухих гілок, вершин, сучків, а також видалення омели та плодівих тіл грибів із подальшим обробленням ран антисептичними речовинами;
- оброблення тріщин, дупел та механічних пошкоджень відповідно до сучасних технологій;
- оброблення отрутохімікатами для знищення шкідливих комах (обов'язково у погодженні із ентомослужбами);
- вибирання дерев, які загрожують падінням та із запущеними формами захворювань.

Здійснення наведених заходів дасть змогу істотно продовжити тривалість життя деревинних насаджень старовинних парків м. Львова, усунути джерела зараження патогенними мікроорганізмами та ентомошкідниками, створити сприятливі умови для відпочинку мешканців та гостей міста.

Література

1. Денисов М.Ф. Ландшафтное проектирование при восстановлении парков : учебное пособ. – М. : МАРХИ, 1986. – 106 с.
2. Кучерявий В.П. Озеленення населених місць : підручник. – Львів : Вид-во "Світ", 2005. – 456 с.
3. Кучерявий В.П. Сади і парки Львова. – Львів : Вид-во "Світ", 2008. – 340 с.
4. Лесная фитопатология. Шевченко С.В. – Львов : Вища шк., изд-во при Львов. ун-те, 1978. – 320 с.
5. Наказ Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України № 226 від 24.12.2001 "Про затвердження Інструкції з технічної інвентаризації зелених насаджень у містах та селищах міського типу України".

УДК 712.253:351.853

Магістр. Н.Б. Гатальська –
Національний аграрний університет, м. Київ

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ВІДНОВЛЕННЯ НАСАДЖЕНЬ ТА РЕКОНСТРУКЦІЇ ТЕРИТОРІЇ ХУСТСЬКОГО ЗАМКУ

Висвітлено основні принципи та напрямки виконання ландшафтних робіт на території пам'ятки архітектури національного значення. Для забезпечення захисту архітектурних елементів від шкідливої дії вітрів необхідно сформувати ажурні групи рослин із зовнішніх боків bastionів. Для створення таких груп необхідно використати рослини з ажурною кроною, такі як береза поникла, береза чорна, робінія псевдо-акація, гледичія.

Ключові слова: реконструкція, насадження, архітектура.